

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Politiek en ruimte

Opgave 1 – Enclaves in de Kaukasus

1 **maximumscore 1**
het bergachtige karakter van dit gebied

2 **maximumscore 1**
het uiteenvallen van de Sovjet-Unie

Opmerking

Het einde van de Koude Oorlog moet fout gerekend worden.

3 **maximumscore 2**

- Armenië telt vergeleken met de beide andere Kaukasische staten bijna alleen maar Armeniërs / Armenië telt weinig etnische minderheden / Armenië heeft een etnisch zeer homogene bevolking 1
- kaart 122B (53e druk: 133C) 1

4 **maximumscore 1**
irredentisme

5 **maximumscore 2**
Uit de verklaring moet blijken dat

- Turken en Azeri's etnisch / cultureel / religieus aan elkaar verwant zijn (situatiebeschrijving) 1
- hoe meer etnische / culturele / religieuze verwantschap er tussen volkeren is, hoe meer zij geneigd zijn elkaar te steunen bij politieke conflicten (algemene regel) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Uitbreiding van de Europese Unie op de Balkan

6 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste gegevens zijn:

- het aandeel van de landbouw in het bbp
- het percentage van de beroepsbevolking dat in de landbouw werkt

per juist gegeven

1

7 maximumscore 2

Uit de verklaring moet blijken dat

- beide landen vergeleken met de meeste oude lidstaten veel zeer kleine / zeer weinig grote landbouwbedrijven hebben (situatiebeschrijving) 1
- hoe grootschaliger de landbouw in een land is georganiseerd, hoe efficiënter er kan worden gewerkt / hoe sterker de concurrentiepositie van dat land is (algemene regel) 1

8 maximumscore 3

Kenmerk	Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:
Ruimtelijk kenmerk	De relatieve afstand van Nederland naar Bulgarije en Roemenië is erg groot (oorzaak), waardoor de transportkosten zwaar zullen drukken op de prijs van de Nederlandse tuinbouwproducten (gevolg).
Bevolkingskenmerk	De bevolking van Bulgarije en Roemenië heeft een gering inkomen / geringe koopkracht (oorzaak), waardoor de afzetmogelijkheden in deze twee landen voor Nederlandse tuinders niet erg groot zijn (gevolg).
Gebiedskenmerk	Het klimaat van Bulgarije en Roemenië is gunstig voor de teelt van hun eigen tuinbouwproducten (oorzaak), waardoor de vraag naar Nederlandse tuinbouwproducten klein zal zijn (gevolg).

per juiste uitleg, die moet bestaan uit een oorzaak en een gevolg

1

9 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- De vrees voor de publieke opinie in lidstaten die geen verdere uitbreiding van de EU wil.
- De instabiele politieke situatie in die landen maakt toetreding voorlopig ongewenst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Vanuit de **economische** dimensie: het bnp / het bbp per hoofd van de bevolking is in Kroatië hoger dan in Bulgarije en Roemenië.
- Vanuit de **culturele** dimensie: Kroatië past vanwege het hoge percentage rooms-katholieken beter bij de EU dan Bulgarije en Roemenië met hun hoge percentage oosters-orthodoxen.
- Vanuit de **politieke** dimensie: Kroatië heeft lang deel uitgemaakt van (EU-lid) Oostenrijk, terwijl Bulgarije en (een groot deel) van Roemenië lange tijd behoorden tot het Ottomaanse / Osmaanse Rijk.

Opmerking

Alleen voor een juist argument in combinatie met de juiste dimensie wordt een punt toegekend.

Opgave 3 – Veel steden maken nog geen Randstad

11 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste deelvragen zijn:

- Werkt u in dezelfde gemeente als waarin u woont?
- Werkt u in hetzelfde stadsgewest als waarin u woont?
- Werkt u in een ander stadsgewest dan waarin u woont?
- In welke gemeente doet u uw niet-dagelijkse boodschappen?
- In welke gemeente gaat u uit / naar de bioscoop / naar het zwembad?
- In welke gemeente gaan uw kinderen naar het voortgezet onderwijs?

per juiste deelvraag

1

12 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste aanwijzing zijn:

- De bewoners van de Randstad blijven voor hun winkelbezoeken in overgrote meerderheid binnen hun eigen stadsgewest.
- In de Randstad gaat maar een klein deel van de winkelbezoeken over de grenzen van het eigen stadsgewest heen.

13 maximumscore 3

Uit de verklaring moet blijken dat

- het stadsgewest Amsterdam (vanuit de Randstad) veel meer klanten en klanten van veel verder weg trekt dan Utrecht (situatiebeschrijving) 1
- hoe groter het aantal inwoners van een stad is, des te hoger het verzorgingsniveau van de winkels is (algemene regel) 1
- hoe hoger het verzorgingsniveau is, des te groter de reikwijdte van die winkels is (algemene regel) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vervoer en ruimtelijke inrichting

Opgave 4 – Binnenstaten in Afrika

14 maximumscore 2

- Beschrijving: na de onafhankelijkheid van Eritrea is Ethiopië haar open verbinding met de zee kwijt / is Ethiopië een binnenstaat geworden 1
- Ethiopië is nu voor zijn handel afhankelijker van de goede relaties met Eritrea/Djibouti 1

15 maximumscore 3

Uit de verklaring moet blijken dat

- er in gebied B veel meer grondstoffen(vindplaatsen) aanwezig zijn dan in gebied A (situatiebeschrijving) 1
- hoe meer grondstoffen(vindplaatsen) er in een gebied aanwezig zijn / waren, hoe meer behoefte er was (in de koloniale tijd) om spoorlijnen aan te leggen (algemene regel) 1
- kaart 150B (53e druk: 166B) 1

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste sociaalgeografische kenmerken zijn:

- lage bevolkingsdichtheid
- een laag bnp per hoofd van de bevolking
- gebrek aan organisatievermogen / gebrek aan kapitaal

per juist sociaalgeografisch kenmerk 1

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg vanuit de politieke dimensie is:

- In de Democratische Republiek Kongo (Zaire) en Angola hebben in het recente verleden gewapende conflicten / geweldsuitbarstingen plaatsgevonden (oorzaak) 1
- waardoor de infrastructuur die Zambia met de zeehavens aan de Atlantische Oceaan verbindt, beschadigd of verwoest is (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – Felle concurrentie tussen de containerhavens in Europa

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- infrastructurele voorzieningen zijn vaak gemeente- en provinciegrens overschrijdend (oorzaak) 1
- waardoor rijk, provincie en gemeente soms in aanvaring met elkaar komen omdat zij conflicterende belangen hebben (gevolg) 1

19 maximumscore 1

Londen en Rotterdam hebben voor containers elk een verschillend achterland.

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Door de recente toetreding van een aantal nieuwe landen in (Zuid)Oost-Europa tot de EU zijn er (handels)grenzen weggefallen / is er decompartmentering opgetreden (oorzaak) 1
- waardoor de relatieve ligging van havens (in zowel West-Europa als in (Zuid)Oost-Europa) ten opzichte van dit nieuwe achterland sterk is verbeterd (en de onderlinge concurrentie is vergroot) (gevolg) 1

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De rijksoverheid kijkt vooral naar economisch belangen op nationale schaal: het Antwerpse dok kan schade toebrengen aan de Nederlandse economie 1
- Distributiebedrijven kijken vooral naar bedrijfseconomische belangen die boven de nationale / de Europese schaal uitgaan en zien met de komst van het Deurganckdok alleen maar voordelen om hun activiteiten uit te kunnen breiden (want de capaciteit van Rotterdam is beperkt / Antwerpen en Rotterdam zijn complementair aan elkaar) 1

Opgave 6 – De A73-Zuid en de regio Venlo

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- de aanleg van dure kunstwerken is niet nodig
- het milieu wordt meer gespaard

per juist argument 1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2	
	• gebruikswaarde	1
	• toekomstwaarde	1
24	maximumscore 3	
	Voorbeelden van juiste locatiefactoren (die in het gebied rond Venlo gunstiger zijn dan in het Westland):	
	– grondprijs: goedkopere grond	
	– toekomstwaarde: meer ruimte om uit breiden	
	– verkeersinfrastructuur: minder congestieverschijnselen/minder files	
	– ligging ten opzichte van de afzetmarkt: dichterbij het Ruhrgebied	
	per juiste combinatie van locatiefactor en voordeel ten opzichte van het Westland	1

Actieve aarde

Opgave 7 – De Zuidwalvulkaan

- 25** maximumscore 1
kaart 70A (53e druk: 76A)
- 26** maximumscore 1
tijdens Trias en Jura
- 27** maximumscore 3

juiste voorwaarde:	juiste omschrijving:
1: brongesteente	4: steenkool uit het Carboon
2: reservoirgesteente	5: zandsteen uit het Vroeg-Krijt
3: afsluitend gesteente	6: klei/schalie uit het Onder-Krijt

Opmerking

Alleen de combinatie van juiste voorwaarde en juiste omschrijving hoe bij de boorlocatie Zuidwal wordt voldaan aan deze voorwaarde, levert 1 punt op.

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste argumenten zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de economische dimensie: <ul style="list-style-type: none"> – de aardgaswinning in eigen land bespaart Nederland deviezen / zorgt voor een gunstiger betalingsbalans of handelsbalans • Vanuit de politieke dimensie: <ul style="list-style-type: none"> – de aardgaswinning in eigen land maakt Nederland voor zijn energievoorziening minder afhankelijk van het buitenland 	<p>1</p> <p>1</p>

Opgave 8 – El Niño

29	maximumscore 4 Uit de verklaring moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • bij Indonesië relatief warm oceaانwater is (situatiebeschrijving) • bij de westkust van Zuid-Amerika relatief koud oceaانwater is (situatiebeschrijving) • boven warm water lucht zal uitzetten, waardoor de luchtdruk daalt / bij warm water de lucht zal opstijgen, waardoor de luchtdruk daalt (algemene regel) • boven koud water lucht zal inkrimpen, waardoor de luchtdruk stijgt / bij koud water de lucht zal dalen, waardoor de luchtdruk stijgt (algemene regel) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
30	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • door de verplaatsing van warm oceaانwater in oostelijke richting het temperatuurverschil zal afnemen (oorzaak) • waardoor het luchtdrukverschil boven de Grote Oceaan zal afnemen (gevolg) 	<p>1</p> <p>1</p>
31	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – de aanwezigheid van een hogedrukgebied – afluende wind – de aanwezigheid van een koude zeestroom voor de kust <p>per juiste oorzaak</p>	<p>1</p>
32	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • 2e stap: als gevolg van meer verdamping er meer wolken kunnen ontstaan • 3e stap: wolken zonlicht tegenhouden waardoor de oceaan niet nog verder opwarmt 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 9 – Platentektoniek in Nieuw-Zeeland en omringend gebied

- 33 maximumscore 2**
- A = mid-oceanische rug / divergente plaatgrens / transforme plaatgrens 1
 - B = subductiezone / convergente plaatgrens 1
- 34 maximumscore 2**
- Uit de uitleg moet blijken dat
- ten oosten van het Noordereiland sprake is van subductie van de Pacifische plaat (oorzaak) 1
 - waardoor er een omhoog gerichte magmastroom / een magmahaard onder het Noordereiland ontstaat (met vulkanische activiteiten als gevolg) (gevolg) 1
- 35 maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat de gesteenten horizontaal ten opzichte van elkaar zijn verschoven (langs de Alpiene breuk).
- 36 maximumscore 2**
- Uit de uitleg moet blijken dat
- de Nieuw-Zeelandse Alpen een waterscheiding vormen aan de westzijde van het Zuidereiland (oorzaak) 1
 - deze waterscheiding het Zuidereiland verdeelt in een smal westelijk deel (korte rivieren) en een breder oostelijk deel (langere rivieren) (gevolg) 1
- 37 maximumscore 2**
- Uit de uitleg moet blijken dat
- door de overheersende westenwinden (oorzaak) 1
 - er meer neerslag valt aan de loefzijde / aan de westkant van het gebergte dan aan de lijzijde / de oostzijde van het gebergte (gevolg) 1

Bronvermeldingen

- bron 1 vrij naar: Elsevieratlas; geschiedenis, grenzen, conflicten, ideologieën, projecties en vooruitzichten in 168 kaarten, Amsterdam, 2005
- bron 2 vrij naar: Eurostat
- bron 3 vrij naar: www.ruimtelijkplanbureau.nl
- bron 4 vrij naar: Ritsema van Eck e.a.: Vele steden maken nog geen Randstad, Ruimtelijk Planbureau, Den Haag, 2006
- bron 5 vrij naar: http://en.wikipedia.org/wiki/Landlocked_countries
- bron 6 vrij naar: Marcel van Gils, Geografie, februari 2006
- bron 7 vrij naar: Marcel van Gils, Geografie, februari 2006
- bron 8 bron: De Grote Bosatlas, 53e druk, 2007 en vrij naar: www.vialimburg.nl
- bron 9 vrij naar: www.natuurinformatie.nl
- bron 10 vrij naar: Berendsen, H.J.A., De vorming van het land, 2004
- bron 11 vrij naar: E.F.J. Mulder et al., De ondergrond van Nederland, 2003
- bron 12 vrij naar: Philip, S. & G.J. van Oldenborgh, Alles verandert behalve El Niño, Het Weermagazine, nummer 4, 2006
- bron 13 vrij naar: <http://vulcan.wr.usgs.gov/Glossary/PlateTectonics/Maps/>
- bron 14 vrij naar: www.gns.cri.nz/what/earthact/
- bron 15 vrij naar: www.gns.cri.nz/what/earthact/earthquakes/
- bron 16 vrij naar: www.geo.arizona.edu/
- bron 17 vrij naar: http://sci.waikato.ac.nz/evolution/images/nz_district.pdf